

1986

P-116

INSTITUT ZA GOZDNO IN LESNO
GOSPODARSTVO PRI BF
61001 LJUBLJANA, VEČNA POT 2
P. P. 523-X, TELEFON 268 963



30.9.

Ljubljana, 19.....

TOZD Gozdarstvo Radlje
Gozdna drevesnica Muta

Vaš znak:

V roke
tov. Marini Herman-Planinšek

Naš znak:

62 366 M U T A

Dusan JUREC:

af. 443; 172.8 *Meria laricis* Vuill. ; 174.7 *Larix decidua* Mill.

ZADEVA: Osip macesnovih iglic v gozdni drevesnici Muta

V gozdni drevesnici Muta opažamo že nekaj let zapored, da macesnu iglice predčasno porjavijo in odpadajo. Po dogovoru letos macesna niste škropili s fungicidi in determinirali smo zajedavsko glivo, ki povzroča osip macesnovih iglic. To je *Meria laricis* Vuill.

Osip macesnovih iglic, ki ga povzroča zajedavska gliva *Meria laricis*, je precej raziskana bolezen, saj je najnevarnejša bolezen evropskega macesna v zahodnoevropskih gozdnih drevesnicah. Običajno gojijo tam macesen kot 2 letne sejanke, ki jih nato presadijo na teren. V drugem letu sejanke pogosto močno okuži gliva *Meria laricis* in številne sejanke tudi propadejo. Bolezen je najnevarnejša mladim macesnom, odraslim drevesom gliva sicer lahko okuži iglice, vendar se osip ne pojavlja v večjem obsegu in bolezen ne naredi škode. Bližina odraslih okuženih macesnov pa predstavlja stalen vir okužbe sadik v drevesnici.

Gliva *Meria laricis* spada med nepopolne glive (Deuteromycotina), v razred Hyphomycetes in v družino Moniliaceae. Ima značilno septirane (predeljene s prečnimi stenami), nerazvejane konidiofore (trosonosce), na katerih se razvijajo enocelični nespolni trosi, ki so dolgi 8 - 10 μ m (na materialu iz Mute so nekateri dolgi do 12 μ m), široki 4 μ m, v sredini so malce zažeti in so hialini (brezbarvni). Trosišča so skupki

konidioforov s konidiji, ki izraščajo iz listnih rež na spodnji strani okuženih iglic. Tudi z lupo jih težko opazimo, izgledajo kot zelo drobne bele pike na mestu listnih rež oziroma kot drobna zrnca voska ali kremenčevega peska. Točno lahko glivo določimo le mikroskopsko.

Meria laricis okuži iglice spomladi, nato pa naprej v vsej rastni dobi, saj obilno oblikuje trose na spomladi okuženih in porjavelih ter odpadlih iglicah. Okužba je intenzivnejša ob vlažnih vremenskih razmerah. Gliva prezimi na odpadlih in okuženih macesnovih iglicah, lahko pa tudi na okuženih drevescih, v iglicah enoletnih macesnovih sejank. Ne obstaja nikakršna korelacija med vitalnostjo sadik in odpornostjo na osip macesnovih iglic. Japonski macesen je rezistenten na omenjeno bolezen, tudi nekatere osebke evropskega macesna gliva ne more okužiti (tega v Muti nismo opazili, se pa posamezne sadike evropskega macesna razlikujejo v jakosti osipa). Dokazan je tudi obstoj več ras (sojev) te glive, ki imajo različno patogenost. Hibrid med evropskim in japonskim macesnom (*Larix x eurolepis*) je tudi odporen na macesnov osip.

Bolezen moramo v gozdnih drevesnicah zatirati s kemičnimi sredstvi in z gojitvenimi ukrepi. Peace (1962) priporoča škropljenje z močljivim ali koloidnim žveplom od konca marca (oziroma ko se prično brsti odpirati) do konca julija v 3-tedenskih presledkih. Škropljenje v vročih dneh ni priporočljivo, ker lahko žveplovi pripravki povzročijo ožig iglic. Schönhar (1958) priporoča škropljenje po enakem škropilnem koledarju s kaptanom ali zinebom v 0,3% koncentraciji. Rezultate z najnovejšimi fungicidi pa najdemo v članku B. Boudier: Essai de lutte contre le dessèchement des aiguilles dû à *Meria laricis* sur mélèzes d'Europe (*Larix decidua*) en pépinières; *Revue forestière française*, 5, 1981, 394-399. Najbolje je preprečilo osip macesnovih iglic škropljenje od konca februarja do konca junija (6 krat) s fungicidom na osnovi triadimefona v koncentraciji 10 g aktivne snovi/hl. Glede na nepoznavanje klimatskih razmer

kraja, v katerem je bil izveden poizkus menimo, da bi bilo na Muti ustrezno prvo škropljenje izvesti ob napenjanju brstov (ko le-ti postanejo rahlo zeleni), naslednje ob odganjanju brstov, nato pa vsake 3 tedne do sredine julija.

Triadimefon se pri nas lahko dobi pod imenom Bayleton v dveh oblikah: Bayleton WP-5 (5% aktivne snovi) in Bayleton WP-25 (25% aktivne snovi). Če boste uporabili Bayleton WP-25 ga uporabite v količini 40 g/hl, če pa Bayleton WP-5, ga uporabite v količini 200 g/hl. Vse iglice na sadikah morajo biti temeljito navlažene. Slabše (vendar še vedno dobre) rezultate so dobili tudi z enakim škropljenjem z benomydom (ime pripravka je Benlate - 30 g aktivne snovi/hl) in z močljivim žveplom (600 g/hl). Priporočamo, da izmenično škropite z zgoraj navedenimi fungicidi.

V drevesnici z macesnom kolobarite - nikoli ne zasadite macesen na lehe, kjer ste v prejšnjem letu gojili macesen.

Določili smo tudi glive, ki smo jih našli ob zdravstvenem pregledu drevesnice Muta. Med smrekovimi presajenkami 2+2 leti so rasle solzeče medlenke v ogromnem številu (*Hebeloma crustuliniforme* /Bull.ex Fr./Quél.), manj je bilo rdečkastih bledivk (*Laccaria laccata* /Scop.ex Fr./Bl.et Br.), še manj pa mekinastih bledivk (*Laccaria proxima* /Boud./Pat.) Le na manjšem prostoru so med smrekami rasle bradavičaste krompirjevke (*Scleroderma verrucosum* Pers.). Pod črnim borom 2+2 leti so bili trosnjaki kravjače (*Suillus bovinus*/L.ex Fr./O.Kuntze) Na večjem prostoru pod navadno jelko, veliko jelko, črnim borom in duglazijo je rasla glinoživka oranžna latvica v velikih množicah (*Aleuria aurantia* /Fr./Fuck.).

S e s t a v i l:

mag. Dušan JURČ, dipl. biol.

